

3.

CHARAKTERISTIKA MENTÁLNÍ RETARDACE

MENTÁLNÍ RETARDACE (MR)

- **Mentální** – rozumová,
Retardace - zpomalení
- vývojová porucha integrace psychických funkcí
- celkové **snížení intelektu** (rozumových schopností)
- postihuje jedince **ve všech složkách osobnosti najednou** – duševní, tělesné i sociální

MENTÁLNÍ RETARDACE (MR)

- nejvýraznější projev - trvale **porušená poznávací schopnost** (výrazná hl. v procesu učení)
- Vzniká na základě poškození CNS v prenatálním období, nebo do 2 let věku dítěte (**vrozená nebo časně získaná**)
- Je trvalá, nevyléčitelná (**celoživotní stav**)

MENTÁLNÍ RETARDACE (MR)

- Vše závisí na stupni poškození CNS (na stupni MR)
- Vhodnou podporou **je možné stav zlepšit, ale ne změnit**
- Zastaralé názvy (dnes již nepoužívané) - **oligofrenie** nebo **slabomyslnost**

MENTÁLNÍ RETARDACE (MR)

- U těžších forem **výskyt kombinovaných vad**
- MR i u Downova syndromu, autismu, MO a dalších postižení

PROJEVY MENTÁLNÍ RETARDACE (MR)

- snížením kognitivních, řečových, pohybových a sociálních schopností, impulsivnost, hyperaktivita nebo hypoaktivita, zpomalená chápavost, ulpívání na detailech, snížená mechanická a logická paměť, malá srovnávací schopnost, těkavá pozornost, porucha pohybové koordinace

PROJEVY MENTÁLNÍ RETARDACE (MR)

- zvýšená závislost na rodičích, infantilnost, emoční labilita, nedostatky v osobní identifikaci a vývoji vlastního JÁ, opoždění psychosexuálního vývoje, zvýšená potřeba bezpečí a uspokojení, porucha komunikace a interpersonálních vztahů, malá přizpůsobivost k sociálním a školním požadavkům

STUPNĚ MENTÁLNÍ RETARDACE

- **Lehká** mentální retardace
- **Středně těžká** mentální retardace
- **Těžká** mentální retardace
- **Hluboká** mentální retardace

DEMENCE

- proces **zastavení, rozpadu** normálního mentálního vývoje
- projevuje se oslabením rozumových schopností v důsledku **degenerativních změn mozku** (CNS)
- vznik **až po 2. roce života** (není vrozená, je získaná)

DEMENCE

- zapříčiněna pozdější poruchou, nemocí, úrazem mozku (zánět mozku (encephalitis), zánět mozkových blan (meningitis), poruchy metabolismu, intoxikace, duševní poruchy...
- **progredující charakter** (tendence postupného zhoršování stavu a prohlubování symptomů – narozdíl od MR)
- **nepostihuje všechny složky osobnosti najednou** (jako MR)

DEMENCE

- **rozvívají se postupně** - některé mechanismy mentálních funkcí jsou poškozeny, jiné zachovány (paměť, řeč, orientace)
- dochází k celkové **degradaci osobnosti**
- někdy nazývána **ZÍSKANÁ MENTÁLNÍ RETARDACE**
- **Projevy:** porucha paměti, orientace, úsudku, abstraktního myšlení, pozornosti, motivace, emotivity, chování, komunikace

DEMENCE

- Chronologicky postupující úpadek nejčastěji v těchto funkcích:
 - postiženy **kognitivní funkce**
 - postiženo **chování a emotivita**
 - postiženy **aktivity denního života** (hygiena...)

DRUHY DEMENCE PODLE VĚKU

- **Dětská demence**
- **Stařecká demence** - procento nemocných narůstá s věkem, v 65 letech trpí demencí 5 % populace

DRUHY DEMENCE PODLE ETIOLOGIE

- **Atroficko-degenerativní**
- **Ischemicko-vaskulární**
- **Symptomatická**

ISCHEMICKO-VASKULÁRNÍ DEMENCE

- odumírání mozkových buněk kvůli odkysličení mozku, vzniká náhle, přítomnost různých ochrnutí
- např. **po mozkové příhodě**

ATROFICKO-DEGENERATIVNÍ DEMENCE

- nejběžnější a nejzávažnější typ
- **Alzheimerova choroba** - degeneruje mozek, rozpad osobnosti, porucha rovnováhy a kognitivních fcí
- **Parkinsonova choroba** – mírnější také demence, motorické potíže, třes, instabilita

SYMPTOMATICKÁ DEMENCE

- demence je symptomem jiného problému – např. **alkoholová demence, AIDS demence, drogová demence**

ETIOLOGIE DEMENCE

- **Endogenní faktor (Genetické dispozice)**
- **Exogenní faktory** (funkční změny mozku v důsledku krvácení, úrazu, zhmoždění, hypoxií, zánětů, drog, alkoholu, kouření)

STUPNĚ DEMENCE

- **Lehká demence** – mírné poruchy, zpomalení, **potřebuje kontrolu a občasnou pomoc**
- **Středně těžká demence** – závažnější porucha paměti, komunikace, labilita, dezorientace v prostoru i vztazích, **potřebuje dohled a trvalou pomoc**
- **Těžká demence** – zcela dezorientován, neverbální komunikace, úplná inkontinence, **odkázán na péči okolí**
- **Terminální stadium** – upoután na lůžko, nerozumí, nekomunikujem, je **zcela závislý**